РАДА ЄВРОПИ

Страсбург, 9 грудня 2010 р. **T-PVS/PA (2010) 12**
[pa12e_2010.doc]

CONVENTION ON THE CONSERVATION OF EUROPEAN WILDLIFE AND NATURAL HABITATS
КОНВЕНЦІЯ ПРО ОХОРОНУ ДИКОЇ ФЛОРИ ТА ФАУНИ І ПРИРОДНИХ СЕРЕДОВИЩ ІСНУВАННЯ В ЄВРОПІ

GROUP OF EXPERTS ON PROTECTED AREAS AND ECOLOGICAL NETWORKS

ГРУПА ЕКСПЕРТІВ З ПИТАНЬ ПРИРОДООХОРОННИХ ТЕРИТОРІЙ ТА ЕКОЛОГІЧНИХ МЕРЕЖ

Criteria for assessing the National Lists of proposed Areas of Special Conservation Interest (ASCIs) at biogeographical level and procedure for examining and approving Emerald candidate sites

https://rm.coe.int/1680746a34

Критерії оцінки національних списків запропонованих територій особливого природоохоронного значення (ASCI) на біогеографічному рівні і процедури розгляду та затвердження об'єктів-кандидатів Смарагдової мережі

Document established by the Directorate of Culture and Cultural and Natural Heritage in collaboration with ETC/BD and Marc Roekaerts

Документ був розроблений Управлінням культури та культурної і природної спадщини у співпраці з ЄТЦ/БР та Марком Роєкаєрцом (Marc Roekaerts)

1. Загальні дані

Рішення про створення Смарагдової мережі територій, що мають особливе природоохоронне значення, було узгоджене Постійним комітетом Бернської конвенції у 1989 році шляхом прийняття Рекомендації № 16 (1989) щодо територій особливого природоохоронного значення (ACSI). Рекомендація наполягає на тому, щоб Договірні Сторони вживали необхідні заходи на законодавчому рівні або іншим чином щодо визначення територій особливого природоохоронного значення для забезпечення прийняття необхідних та належних заходів збереження природоохоронного середовища кожної зони, розташованої на їх території або в їх зоні відповідальності.

Стаття 4 Бернської конвенції є найбільш відповідною статтею, оскільки в ній говориться, що кожна Договірна Сторона «вживає відповідних і необхідних законодавчих та адміністративних заходів для забезпечення охорони середовищ існування видів дикої флори та фауни, особливо тих, які зазначені у додатках I і II, а також охорони природних середовищ існування, яким загрожує зникнення».

Проте, реальна реалізація програми Смарагдової мережі почалася тільки в 1998 році шляхом прийняття Постійним комітетом Постанови № 3 (1996) про створення Пан-європейської екологічної мережі та Постанови № 5 (1998) про правила створення мережі територій особливого природоохоронного значення (Смарагдова мережа).

Постанова № 3 (1996) рекомендує «Договірним Сторонам та державам-спостерігачам визначити території особливого природоохоронного значення (ASCI)», таким чином, запрошуючи усі держави Європейського Союзу, європейські держави, які не є членами Європейського Союзу, і деякі африканські держави приєднатись до Смарагдової мережі. Тобто залучення до Смарагдової мережі відбувається за бажанням, оскільки Договірні Сторони та держави-спостерігачі отримують переваги в результаті застосування підходу «м'якого права», характерного для рекомендацій та постанов Ради Європи. Проте, важливо зазначити, що зобов'язання Договірних Сторін щодо захисту природних середовищ існування є жорсткими вимогами, які чітко зазначаються у Конвенції та утворюють частину обов'язкового міжнародного права.

Європейський Союз як такий є Договірною Стороною Бернської конвенції. Виконання Бернської конвенції державами-членами ЄС здійснюється, в цілому, шляхом повного дотримання Директив з питань захисту природних середовищ існування та птахів, і вимоги Бернської конвенції щодо природних середовищ існування виконуються зазначеними територіями, що входять до мережі «Natura 2000». Відповідно до Постанови № 5 (1998) Постійного комітету Бернської конвенції про правила, що застосовуються до мережі територій особливого природоохоронного значення, «*для Договірних Сторін, які є членами Європейського Союзу, території Смарагдової мережі є територіями мережі «Natura 2000»*». Таким чином, положення Директив з питань захисту природних середовищ існування та птахів є тільки процедурами, які застосовуються до цих країн. Як зазначається у Директиві ЄС з питань захисту природних середовищ існування та в Бернській конвенції, кінцева мета створення такої мережі територій є «довгострокове виживання та підтримання сприятливого статусу збереження певних видів і природних середовищ існування, цікавих для Європи».

Для забезпечення повної взаємодоповнюваності та узгодженості між мережею «Natura 2000» ЄС та Смарагдовою мережею Група експертів з питань природоохоронних територій та екологічних мереж (GoEPAEN) рекомендувала, щоб будь-яка оцінка запропонованих територій Смарагдової мережі ґрунтувалась на тих же правилах та процедурах, які вже були розроблені для мережі «Natura 2000», тобто використовуючи біогеографічний підхід. У той же час, при повному визнанні ресурсів та часу, необхідного для реалізації такого процесу, GoEPAEN закликав до реалізації спрощеного підходу без втрати сутності оцінки.

У 2006 році була зроблена перша спроба узгодити критерії спрощеного біогеографічного підходу до оцінки територій Смарагдової мережі, як зазначається в документі T-PVS/Emerald (2007) 03, на основі критеріїв, прийнятих Комітетом з питань природних середовищ існування у 1997 році (Hab. 97/2 ред. 4 18/11/97). Тим часом, Європейський Союз накопичував досвід в рамках різноманітних біогеографічних семінарів, та процедура поступово змінювалась. Цей документ передбачає перегляд документу T-PVS/Emerald (2007) 03 з урахуванням останніх розробок в процесі виконання програми мережі «Natura 2000» та пропонує застосування процесу під час підготовки Пан-європейського списку територій особливого природоохоронного значення (ASCI) відповідно до Бернської конвенції. Це має стосується реалізації стадій II та III процесу Смарагдової мережі, як зазначається в документі T-PVS/Emerald (2010)5.

Хоча створення Смарагдової мережі все ще триває, можна виділити три різні стадії або «фази» впровадження:

Фаза I: країни-учасниці оцінюють свої природні ресурси та визначають види та природні середовища існування, які будуть захищатись відповідно до постанов Бернської конвенції. Згодом вони оберуть потенційні території, які підходять для забезпечення довгострокового виживання певних видів та природних середовищ існування Смарагдової мережі, та відправлять базу даних, що містить наукову інформацію про запропоновані території, в Секретаріат Бернської конвенції.

Фаза II: оцінка ефективності запропонованих територій, яка проводиться на основі видів та природних середовищ існування. В ідеалі, оцінка буде виконуватись тільки при наявності повної перевірки запропонованих територій для певної зони. В реальності це означатиме, що понад 80% із запропонованих територій, в кінцевому випадку, будуть доступними для оцінки. Ця задача буде виконуватись у співпраці з Європейським агентством з навколишнього середовища.

Після оцінки наукової цінності запропонованих територій території-кандидати будуть представлені на розгляд Постійного комітету і, в кінцевому випадку, будуть схвалюватись щодо офіційного приєднання до Смарагдової мережі. Для держав-членів ЄС затверджена мережа територій «Natura 2000» буде автоматично виконувати зобов'язання сторін Бернської конвенції та Смарагдової мережі.

Фаза III: визначення на національному рівні прийнятих територій особливого природоохоронного значення (ASCI) і здійснення управління, складання звітів та моніторинг заходів є відповідальністю місцевих органів влади.

Території, запропоновані до складу територій Смарагдової мережі окремими країнами, матимуть право стати територіями особливого природоохоронного значення (ASCI), тільки якщо вони сприяють збереженню тих типів середовищ існування, які зазначаються у Резолюції № 4 (1996), та тих видів, які зазначаються у Резолюції № 6 (1998) Бернської конвенції та схвалені Постійним комітетом Конвенції.

Вибір територій особливого природоохоронного значення (ASCI) регулюється Рекомендацією № 16 (1989), пункт 1, де описують шість основних умов (критеріїв). Усі території особливого природоохоронного значення (ASCI) повинні виконувати щонайменш одну з них:

а) Територія робить значний внесок у виживання тих видів, що знаходяться під загрозою зникнення, ендемічних видів або будь-яких видів, зазначених у додатках I і II до Конвенції;

б) Територія підтримує значну кількість видів в регіонах, які характеризуються багатством видового різноманіття, або важливі популяції одного або декількох видів;

в) Територія містить важливий та / або репрезентативний приклад типів середовищ існування, що знаходяться під загрозою зникнення;

г) Територія містить значний приклад певного типу природного середовища існування або різноманіття різних типів природного середовища існування;

д) Територія є важливим регіоном для одного або декількох мігруючих видів;

е) Територія іншим чином робить істотний внесок у досягнення задач Конвенції.

Відповідно до принципів, описаних у Додатку III Директиви з питань захисту природних середовищ існування щодо створення мережі «Natura 2000», відповідно до цієї Директиви можна виділити дві різні стадії під час створенні Смарагдової мережі:

1) Оцінка обґрунтованості запропонованих видів територій природоохоронного значення (ASCI) за видами і природними середовищами існування (еквівалентна Додатку III, стадії 1 Директиви з питань захисту природних середовищ існування); див. розділ 2;

2) Оцінка запропонованих територій природоохоронного значення (ASCI) за територіями на біогеографічному рівні (еквівалентна Додатку III, стадії 2 Директиви з питань захисту природних середовищ існування), з подальшим затвердження Групи експертів GoEPAEN і подальшим прийняття на засіданні Постійного комітету Бернської конвенції; розділ 3.

Території особливого природоохоронного значення, такі як території мережі «Natura 2000», вважаються основними територіями Пан-європейської екологічної мережі (PEEN). Як такі вони представляють собою ключові компоненти Пан-європейської мережі. Введення величезної природної інфраструктури, що, в кінцевому випадку, рекомендується Пан-європейською екологічною мережею, зробить території, визначені для включення у Смарагдову мережу, ще більш важливими та зосередить увагу на їх можливий зв'язок з іншими природоохоронними територіями. Стан екологічної зв'язності відповідної території природоохоронного значення (ASCI) з іншими природними територіями повинен враховуватись під час оцінки відповідності критеріям Рекомендації № 16 (1989). Тому необхідно підтримувати ступінь зближення політики між різними відповідними мережами (PEEN, «Natura 2000» та Смарагдова мережа).

2. Оцінка обґрунтованості запропонованих територій природоохоронного значення (ASIC) з точки зору видів та природних середовищ існування

2.1 Загальний опис процедури

Оцінка баз даних Смарагдової мережі на національному рівні повинна розглядатись в якості циклу, що складається з таких етапів:

(1) Подання пропозицій у вигляді бази даних національними органами влади в Секретаріат Бернської конвенції з використанням загального сховища даних (CDR) Європейського агентства з навколишнього середовища;

(2) Перевірка якості бази даних Секретаріатом Ради Європи з подальшим виправленням помилок та неповноти даних сторонами;

(3) Надання статусу офіційних територій-кандидатів Постійним комітетом Бернської конвенції;

(4) Попередня оцінка ЄАНС-ЄТС/БР обґрунтованості запропонованого списку територій правоохоронного значення (ASCI) (функція/країна/біогеографічний регіон);

(5) Наукова дискусія на регіональному біогеографічному семінарі та оцінки обґрунтованості;

(6) У разі необхідності пропозиція додаткових територій Смарагдової мережі та оновлення бази даних національними органами влади;

(7) Подання оновленої бази даних;

(8) Подання остаточного списку територій експертам GoEPAEN на обговорення;

(9) Подання до Постійного комітету Бернської конвенції для прийняття рішення.

Створення баз даних Смарагдової мережі на національному рівні повинно розглядатись в якості циклу, що складається з перших семи етапів загальної процедури.

Оцінка Смарагдової мережі розглядається як циклічний процес. Висновки щодо обґрунтованості національних пропозицій територій природоохоронного значення (ASCI) призведуть до необхідності внесення нових запропонованих територій Смарагдової

мережі або розширення існуючих територій, якщо висновки будуть визначені як незадовільні. Очікується, що збільшення з часом кількості територій відбуватиметься за рахунок покращення рівня наукових знань та змін у природі. У будь-яких випадках повторно представлені пропозиції щодо територій природоохоронного значення (ASCI) будуть повторно оцінюватись з наданням оновлених висновків.

2.2 Подання бази даних Смарагдової мережі, її повнота та якість

Бази даних повинні завантажуватись у відповідну папку в центрі обробки даних ЄАНС разом з офіційним листом, надісланим національними органами влади, в якому зазначається факт надання офіційної бази даних. Друге та наступні надання також повинні включати в себе опис змін між версіями.

Бази даних Смарагдової мережі повинні готуватись відповідно до інструкцій, наведених у Посібнику користувача з програмного забезпечення Смарагдової мережі (T-PVS/Emerald (2003) 2). Повні бази даних необхідні і для процесу оцінки, включаючи обговорення на біогеографічних семінарах. Усі види, зазначені в Резолюції 6, та природні середовища існування, зазначені в Резолюції 4, що постійно присутні на території, повинні перераховуватись, і всі відповідні поля даних мають заповнюватись. Кількісні дані про райони покриття популяцій будь-яких видів та природних середовищ існування повинні надаватись, коли це можливо. Однак, ті види, які вносяться періодично, та які з'являються нерегулярно (наприклад, види, які випадково потрапили на територію), не повинні включатись. Також важко визначити загальне правило для включення певних видів до списку, для яких існують тільки історичні записи, а також для багатьох незначних, погано відомих видів, в деяких випадках навіть старі записи все ще можуть бути дійсним (наприклад, це стосується мохоподібних або дрібних молюсків, таких як *Vertigo* spp.), якщо останні дослідження не показують, що ці види більш не існують, або якщо середовище існування змінилось і більш не відповідає критеріям.

Перед оцінкою обґрунтованості мережі представлені бази даних та пов'язані з ними просторові дані будуть перевірятись на повноту та якість. Після отримання органами влади країни оцінки якості бази даних виявлені прогалини та помилки повинні виправлятись якомога швидше, та оновлена база даних повинна завантажуватись знову в загальне сховище даних ЄАНС.

2.3 Попередня оцінка

Попередня оцінка обґрунтованості пропозицій територій природоохоронного значення (ASCI) буде, по суті, науковою підготовкою для обговорень на біогеографічному семінарі. Вона буде проводитись незалежною науковою установою (ЄАНС-ЄТС/БР). Попередня оцінка буде вивчати останню представлену базу даних стороною (але не пізніше ніж за 90 днів до запланованого біогеографічного семінару) та враховувати відповідну наявну наукову інформацію.

Складання списків посилань на види та природні середовища існування

До виконання будь-якої оцінки буде укладатись попередній список посилань на види та природні середовища існування відповідно до Постанови (1996) № 4 та Постанови (1998) № 6 Бернської конвенції, які постійно присутні в кожній країні кожного біогеографічного регіону, на основі сучасної наукової інформації, щоб показати, за які функції яка країна зобов'язана призначати території природоохоронного значення (ASCI). Списки посилань не слід розглядати як перелік видів та природних середовищ існування, які з'являються в країнах та відповідних регіонах, таким чином, вони повинні виключати види, які випадково потрапили на територію. Позначка «X» в списку буде означати, що країни мають зобов'язання щодо визначення територій для цих видів або природних середовищ існування у певному біогеографічному регіоні. Знак питання (?) буде означати,

що статус певних видів або природного середовища існування незрозумілий, і необхідно провести додаткові дослідження для уточнення їх статусу.

Оцінка обґрунтованості

Внесок у визначення сприятливого природоохоронного статусу певних видів або природних середовищ існування шляхом визначення певного списку територій природоохоронного значення (ASCI) буде залежати не тільки від дійсної якості цих територій, але й від інтенсивності поточних або запропонованих природоохоронних заходів щодо кожного з цих природних середовищ існування або видів, включаючи заходи за межами спеціально зазначених територій. Оцінка повинна ґрунтуватись на реальному значенні запропонованих територій щодо кожного виду та природного середовища існування, беручи до уваги їх потенційний внесок у визначену природоохоронну мету, а саме підтримка або відновлення певних видів та природних середовищ існування до «сприятливого природоохоронного статусу».

Зрозуміло, що фактори, які мають відношення до оцінки обґрунтованості мережі щодо кожного виду та природного середовища існування, будуть істотно відрізнятись в залежності від випадку та різних факторів. Загалом, сторони повинні забезпечувати пропорційне реагування, так щоб для рідкісних середовищ існування та видів, які становлять інтерес для Європи, виділялась висока частка ресурсу, включена у Смарагдову мережу, в той час як для тих, які є випадковими, у мережі виділялась менша частка ресурсу.

Нереалістичною буде спроба встановити один кількісний критерій, який в рівній мірі буде дійсним для усіх природних середовищ існування та видів у будь-яких ситуаціях. Очікувана оцінка списків територій для біогеографічного регіону повинна ґрунтуватись на певних індивідуальних (функція/країна/біогеографічний регіон) обговореннях, беручи до уваги додаткову інформацію про різні параметри, пов’язані з кожним видом та типом природного середовища існування.

Вимоги, які необхідно виконувати

Чотири вимоги пред’являються до репрезентативного списку територій, які будуть розглядатись в якості відповідних для надання сприятливого природоохоронного статусу певному виду або типу природного середовища існування на біогеографічному рівні:

1) в список повинні включатись території з усього ареалу будь-яких видів та природного середовища існування Смарагдової мережі на національному та біогеографічному рівні, якщо сторона охоплює більш ніж один регіон;

2) в списку повинна відображатись зміна природного середовища існування та певних видів (генетичних) в межах біогеографічного регіону. У випадку видів пропозиції щодо територій повинні включати повний діапазон природних середовищ існування, необхідних для різних стадій життєвого циклу, таких як розмноження, міграція, пошук їжі (тощо);

3) список повинен добре адаптуватись до конкретних природоохоронних потреб, зокрема тих, які пов’язані зі зразками розподілу (ендемічність, ступінь ізоляції / фрагментації, історичні тенденції та зміни клімату) і до антропогенного тиску, погроз та вразливості видів та певного типу природного середовища існування, що розглядається;

4) якщо перші 3 умови виконуються, очікується, що пропозиції територій будуть включати значні частини місць природного середовища існування та популяції видів в рамках Смарагдової мережі по відношенню до загального національного ресурсу.

Результати оцінки та підготовка проекту списку територій Смарагдової мережі

Проект списку кандидатів-територій природоохоронного значення (ASCI) по біогеографічному регіону в рамках відповідного регіону, що розглядається на семінарі (Західно-Балканський регіон, Кавказький регіон і т.і.), буде укладатись, використовуючи

дані із відповідних баз даних Смарагдової мережі і відповідно до табличної структури, наведеної в Таблиці 1. Від сторін буде вимагатись перевіряти інформацію в цих списках для забезпечення їх готовності до остаточного затвердження на біогеографічному семінарі.

Таблиця 1. Зміст «Проекту списку територій Смарагдової мережі»

Номер колонки	**Опис**
A	Код території особливого природоохоронного значення (ASCI), що містить дев`ять символів, перші два є кодом ICO для держав-членів
B	Назва території особливого природоохоронного значення (ASCI)
C	Площа території особливого природоохоронного значення (ASCI) (га)
D	Центроїдні координати території особливого природоохоронного значення (ASCI) (широта і довгота)
E	Кількість видів відповідно до Постанови 6 на території особливого природоохоронного значення (ASCI)
F	Кількість типів природного середовища існування відповідно до Постанови 4 на території особливого природоохоронного значення (ASCI)

Результатами попередньої оцінки будуть: (1) проект списку посилань на певні види та природні середовища існування; (2) проект детальних висновків і (3) проект списків запропонованих територій Смарагдової мережі. Ці документи стануть основою обговорення на біогеографічному семінарі.

Оцінка пропозицій територій Смарагдової мережі також буде включати в себе певні види птахів, використовуючи ту ж методологію, що і для інших видів, на відміну від біогеографічних семінарів «Natura 2000», які розглядають тільки ті види, які включені до Директиви з питань охорони природних середових існування.

Більш докладні інструкції щодо вибору та пропозиції території для деяких таксономічних груп (наприклад, птиці або риби) або середовищ (наприклад, морське), можливо, доведеться додатково розробляти, коли сторони отримають більше досвіду на стадії II створення Смарагдової мережі.

2.4 Регіональний біогеографічний семінар

Регіональні біогеографічні семінари будуть організовані за участю усіх сторін, представлених в регіоні (наприклад, Західно-Балканський регіон, Південний Кавказ і т.і.), за умови, що всі вони представили бази даних Смарагдової мережі відповідної якості для можливості проведення оцінки обґрунтованості, як описано вище. На семінарах будуть обговорюватись такі питання: (1) списки посилань; (2) обґрунтованість кожного виду та природного середовища існування відповідно до узгоджених списків посилань та (3) відповідність територій для включення в остаточний список територій особливого природоохоронного значення (ASCI).

Кожен семінар включатиме учасників Секретаріату Бернської конвенції, ЄТЦ/БР, сторін Бернської конвенції, незалежних експертів, обраних Радою Європи та ЄТЦ/БР, погоджену кількість представників відповідних неурядових організацій та спостерігачів із сусідніх країн.

Семінар буде організований в якості дискусійного форуму між зацікавленими сторонами, описаними вище, де кожен вид і природне середовище існування буде оцінюватись по кожній стороні та біогеографічному регіону відповідно до узгодженого списку посилань. В результаті обговорення буде готуватись узгоджений висновок (див. категорії в Таблиці 2) щодо обґрунтованості/необґрунтованості пропозицій території щодо

кожного окремого виду та природних середовищ існування, представлених в цих країнах. Території, на яких не представлені будь-які види відповідно до Постанови (1996) № 4 або природні середовища існування відповідно до Постанови (1998) № 6, будуть обговорюватись з метою оцінки їх відповідності для призначення в якості територій особливого природоохоронного значення (ASCI), посилаючись на загальні умови щодо вибору території, як описано у Рекомендації 16. Заключні докладні висновки семінару разом з переглянутими списками посилань та списами затверджених територій будуть публікуватись на сайті Смарагдової мережі Ради Європи.

На пізніших стадіях побудови Смарагдової мережі, після проведення біогеографічного семінару (ів) у зв'язку з додатковими пропозиціями територій або змінами існуючих територій можуть вимагатись додаткові оцінки, та двосторонні зустрічі можуть проводитись між окремою стороною Бернської конвенції та Секретаріатом Бернської конвенції (включаючи також ЄТЦ/БР в якості незалежного журі), щоб відслідкувати прогрес у призначенні територій зазначеної сторони.

2.5 Дії після семінару

Остаточні докладні висновки будуть вказувати сторонам на дії, які вони повинні виконати для покращення Смарагдової мережі на національному та біогеографічному рівні. В Таблиці 2 відображається тип і категорії висновків, які будуть використовуватись під час проведення семінару, та дії, які будуть вимагатись від сторін після проведення семінару.

Разом із поширенням остаточних детальних висновків Група експертів з питань природоохоронних територій та екологічних мереж і Секретаріат Бернської конвенції будуть погоджувати дату, на яку сторони повинні надіслати необхідні зміни та доповнення до пропозицій територій.

Оцінка пропозицій територій представлятиме собою циклічний процес, і подальша робота буде необхідна в результаті надання додаткових пропозицій територій, що виникають внаслідок підготовки висновків, зроблених під час проведення семінарів та / або змін через підвищення рівня наукових знань.

Таблиця 2. Висновки та їх скорочення, що використовуються у біогеографічних семінарах. Коди можуть об'єднуватись, наприклад, 'IN MOD і CD' означатиме, що необхідні додаткові території, і що існуючі пропозиції потребують виправлення або завершення.

Код	**Значення**	**Дії, що вимагаються**
SUF	Обґрунтований	Додаткових територій не потрібно
IN MAJOR	Значно необґрунтований	На даний час території не пропонуються. Основні зусилля необхідно спрямувати на визначення територій.
IN MOD	Середньо необґрунтований	Вимагається одна або декілька додаткових територій (або можливе продовження територій). IN MOD GEO означає, що додаткова територія (ї) потрібна в певному регіоні для усунення географічної прогалини.
IN MIN	Незначно необґрунтований	Жодних додаткових територій не потрібно, але природне середовище існування/види необхідно зазначити на територіях, вже запропонованих для інших середовищ існування/видів
CD	Виправлення даних	Необхідно виправити/заповнити/видалити дані
Sci Res	Науковий заказник	Певний висновок неможливий: необхідно досліджувати / уточнювати наукову проблему

		– інтерпретацію природного середовища існування, спірну наявність видів флори та фауни і т.і.

3. Затвердження та прийняття територій на біогеографічному рівні

Після того, як циклічний процес оцінки територій-кандидатів Смарагдової мережі досяг достатнього рівня узгодженості, здійснюють останні два кроки загальної процедури:

(8) Подання остаточного *списку територій* в базі даних експертам GoEPAEN на обговорення;

(9) Подання *списку територій* до Постійного комітету Бернської конвенції для прийняття рішення (схвалення).

Група експертів з питань природоохоронних територій та екологічних мереж отримує остаточну базу даних офіційних кандидатів-територій на обговорення. Потім GoEPAEN буде направляти остаточний список Постійному комітету Бернської конвенції для схвалення. Цей остаточний список буде опублікований з використанням формату, як описано вище (Таблиця 1).

Опубліковані списки спільноти ЄС за програмою «NATURA 2000» доступні в якості прикладів на сайті:
http://eur-ex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2010:030:0001:0042:EN:PDF
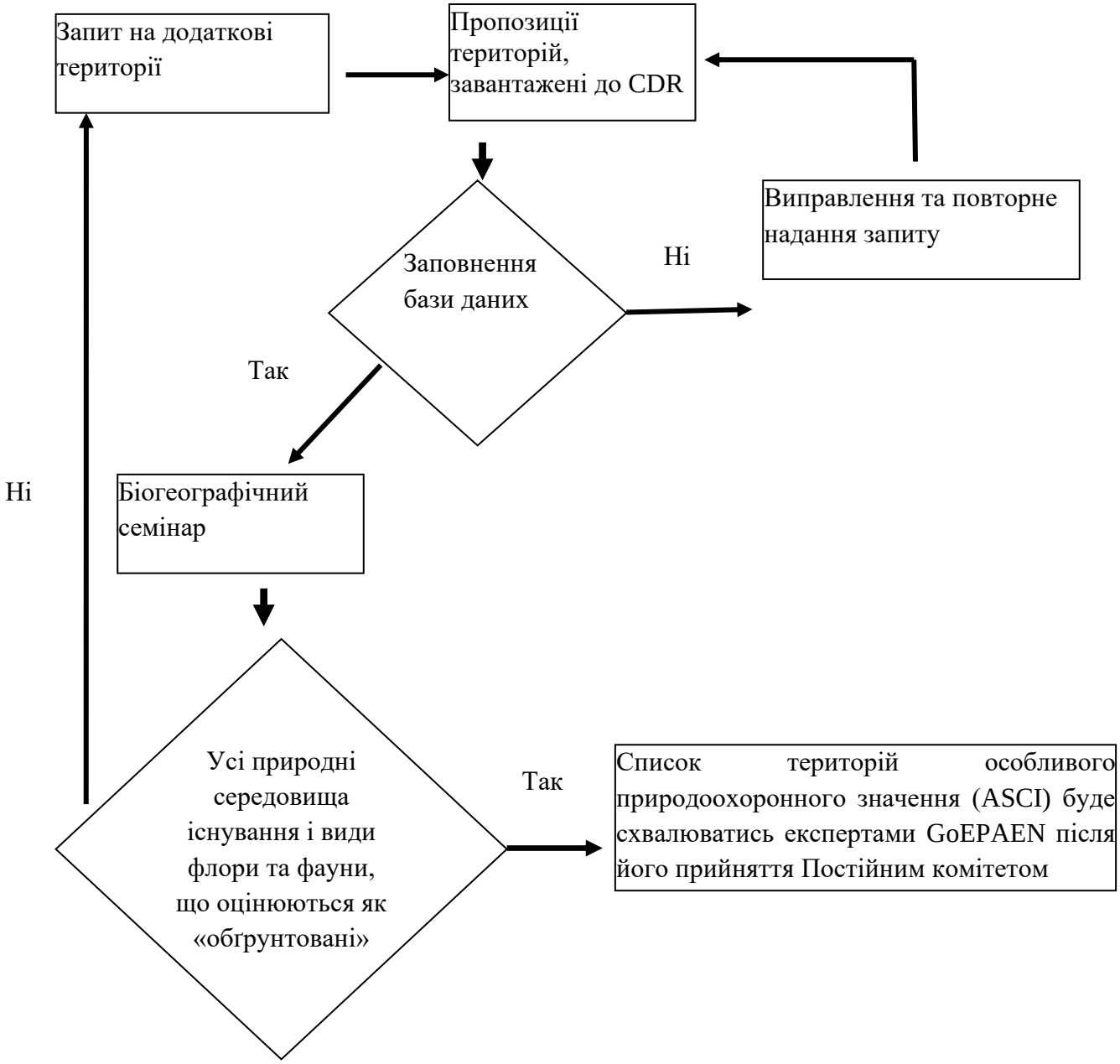
Малюнок 1. Схематичний опис циклу оцінки Смарагдової мережі: від подачі бази даних до затвердження територій особливого природоохоронного значення (ASCI).